

Arne Viste

Deres ref.

Vår ref.
22/2393 - CHSC

Dato
08.06.2022

Avgjørelse - klage over avslag på innsyn i postjournal

Justis- og beredskapsdepartementet viser til klageoversendelse fra Utlendingsdirektoratet (UDI) 29. april 2022, med referanse 22/02941-11, samt senere korrespondanse, sist e-post av 8. juni. Saken gjelder anmodning om innsyn i UDIs postjournal i perioden 1. november 2002 til 31. desember 2003.

Konklusjon

Departementet tar klagen til følge. Saken sendes tilbake til UDI slik at innsynskravet kan behandles på nytt.

Bakgrunn

Arne Viste henvendte seg til UDI 4. mars 2022 og ba om innsyn i postjournalen for perioden 1. november 2002 til 31. desember 2003. I e-post 16. mars 2022 spurte UDI om det var mulig å spesifisere innsynskravet. Det ble vist til at det dreide seg om mer enn 40 000 dokumenter, og at det ville kreve mye arbeid å kontrollere alt, og å sladde eventuelle personopplysninger som fremgår av titlene.

I svaret til UDI 27. mars 2022, skrev Arne Viste at han ikke kunne spesifisere innsynskravet ytterligere. Han opplyste at behovet for innsyn i postjournalen oppsto da UDI ikke kunne finne dokumentasjon i forbindelse med direktørmøtet 19. februar 2003. Det skal, ifølge Viste, der ha blitt besluttet yrkesforbud for ureturnerbare asylsøkere.

UDI avslo innsynskravet 11. april 2022 under henvisning til offentleglova § 9. Det ble vist til at en slik postjournal (liste) som det ble bedt om, må sammenstilles fra historisk arkiv, og vil kreve manuell gjennomgang og bearbeiding av 43 769 journalposter. UDI mente at det ikke var mulig å etablere sammenstillingen med enkle fremgangsmåter.

I e-post til departementet 21. april 2022 opplyste Arne Viste at han påklaget avslaget på innsyn i UDIs postjournal. Departementet videresendte 22. april 2022 e-posten til UDI som rett mottaker for klagen.

UDI opprettholdt sitt avslag, og oversendte klagen til Justis- og beredskapsdepartementet 29. april 2022 for klagebehandling. I begrunnelsen ble det pekt på at UDI i perioden 1. november 2002 til 31. desember 2003 ikke hadde et postjournalssystem som i dag.

I den etterfølgende perioden mottok departementet gjentatte purringer, sist i e-post av 8. juni, hvor det ble understreket at klagegrunnlaget er at UDI har anvendt offentleglova § 9 til å unnta en postjournal som allerede er etablert og oversendt justisdepartementet, fra innsyn.

Departementets vurdering

Hovedregelen etter offentleglova § 3 er at forvaltningens saksdokumenter, journaler og lignende register for organet, er offentlige. Unntak krever hjemmel i lov.

Departementet viser til at UDI i perioden 1. november 2002 til 31. desember 2003, ikke hadde et tilsvarende postjournalssystem som i dag. For å kunne gi innsyn i postjournalen i det aktuelle tidsrommet, må det derfor gjøres et uttrekk fra historisk arkiv, som sammenstilles i et nytt dokument. Det har UDI gjort, og oversikten var vedlagt klageoversendelsen til departementet. Det ble opplyst at siden postjournalen i historisk arkiv har interne titler – og ikke offentlige – må alle journalpostene gjennomgås manuelt før innsyn kan gis.

UDI har, som nevnt, avslått innsynsbegjæringen med hjemmel i offentleglova § 9, siden dokumentet/sammenstillingen ikke kan lages «ved hjelp av enkle framgangsmåtar».

Departementet kan ikke se at § 9 gir hjemmel for unntak her. Vi viser til at selve sammenstillingen av opplysningene allerede er lagd, jf. oversendelsen til departementet, og at den enkelt kunne lages ved hjelp av databaserte løsninger som kunne settes i gang med enkle kommandoer. Vilkåret i § 9 om at sammenstillingen kan gjøres med enkle fremgangsmåter, er dermed oppfylt.

I dette tilfellet er det selve anonymiseringen/sladdingen av dokumentet som vil være tidkrevende. Hvorvidt det er hjemmel til å unnta dokumentet fra offentlighet som følge av dette, må søkes i de øvrige bestemmelsene i offentleglova; gjennom sammenstillingen har det oppstått et nytt dokument i offentleglovas forstand, og dette dokumentet er underlagt de vanlige reglene om innsyn og unntak fra innsynsretten.

Innholdet i det aktuelle dokumentet er en *postjournal*, og det må vurderes som dette i henhold til unntaksadgangen. Det er svært begrenset adgang til å unnta postjournaler fra innsyn etter offentleglova. Vi vurderer at det ikke er hjemmel for å unnta postjournalen fra innsyn i dette tilfellet. Vi nevner for ordens skyld at § 12 ikke gjelder for postjournaler.

UDI må altså gjennomgå samtlige journalposter for den aktuelle perioden, og skjerme taushetsbelagte opplysninger mv. før innsyn gis. Dette gjelder selv om det vil være et svært ressurskrevende arbeid.

Departementet sender saken tilbake til UDI for ny behandling av innsynskravet.

Når det gjelder hvor lang tid UDI kan bruke på å behandle innsynskravet, viser departementet til offentleglova § 29 første ledd andre punktum om at kravet skal avgjøres «uten ugrunna opphald». Hva som er et begrunnet opphold, omtales bl.a. i Rettleiar til offentleglova, punkt 9.3, s. 164-165:

Dersom innsynskravet er ekstraordinært stort, til dømes der saka omfattar fleire hundre dokument sider og fleire av dokumenta inneheld opplysningar som er omfatta av teieplikt, må det godtakast at handsaminga av kravet tek lang tid. Det vil vere eit grunna opphald at organet syter for ei forsvarleg handsaming, samstundes som dette ikkje i urimeleg grad fortrengr andre gjeremål.

I tilfelle der sakshandsamingstida blir svært lang bør forvaltningsorganet, i samsvar med forvaltningslova § 11 a andre ledd og prinsippet om god forvaltningsskikk, gi eit førebels svar, der det blir gjort greie for årsaka til den lange handsamingstida. Der innsynskravet gjeld mange dokument bør organet melde tilbake og gi innsyn eller eventuelt avslag i dokument eller delar av dokument som er gjennomgatte, samstundes som det blir gjort klart at organet ikkje er ferdig med å gå gjennom alle dokumenta.

Ifølge UDI omfatter innsynskravet 43 769 journalposter. Det dreier seg dermed om et svært omfattende krav, som det må godtas at UDI bruker lang tid på å behandle. Hvor lang tid som kan godtas, må sees i sammenheng med den øvrige arbeidsmengden i UDI. Innsynskravet skal behandles, men andre oppgaver skal ikke fortrenses i urimelig grad som følge av dette.

Siden både UDI og klageren er tjent med at innsynskravet spesifiseres nærmere, oppfordrer departementet UDI og klager til dialog for å finne frem til konkrete søkeord e.l. som UDI kan benytte i behandlingen av innsynskravet, for å redusere arbeidsbyrden.

Departementet bemerker avslutningsvis at klagerens innsendte konfidensialitets-erklæring er uten betydning, ettersom UDI uansett er lovpålagt å forhindre at taushetsbelagte opplysninger gjøres kjent.

Med hilsen

Cecilie Fjelberg (e.f.)
fagdirektør

Charlotte Scharning
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent og sendes uten signatur

Kopi til

Utlendingsdirektoratet